

پیامدهای بلا تکلیفی

بازار مناسب و قابل پیش‌بینی دارد. فعالیت صنعت قند و شکر از سوی دیگر به تجارت و سیاست‌های تجاری وابستگی دارد زیرا بخشی از نیاز مصرف‌کنندگان باید از راه واردات به دست آید. بنابراین باید فعالان صنعت قند و شکر بدانند دولت برای ارز و برای تجارت چه برنامه‌ای دارد. علاوه بر این صنعت قند و شکر با سیاست‌های صنعتی نیز سروکار دارد و وزارتخانه متولی صنعت نیز باید برنامه‌های خود را اعلام کند. جدای از همه اینها شکر یکی از کالاهای اساسی است که شهروندان ایرانی به شکل‌های گوناگون، مستقیم یا غیرمستقیم آن را مصرف می‌کنند. پس فعالان صنعت قند و شکر براساس تجربه دهه‌های سپری شده باید برای سیاسیون نیز جایی باز کنند که آیا آنها قصد دارند از تولید داخل حمایت کنند یا بازار را به دست واردات بدهند و به بهانه حمایت از مصرف‌کننده واردات ارزان را در دستور کار قرار دهند.

ادامه در صفحه ۲

همین الآن اگر فعالان و مدیران و صاحبان کارخانه‌های قند بخواهند برای سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ برنامه‌ریزی کنند با کدام دشواری‌ها روبه‌رو هستند؟ به نظر می‌رسد صنعت قند و شکر همانند همه رشته‌های دیگر صنعتی نیازمند این است بدانند در بالادست بنگاه یعنی در سطح ملی و در سطح دولت و مجلس چه برنامه‌ریزی ویژه‌ای در جریان است و دورنمای سیاست‌گذاری درباره فعالیت‌های تولیدی، فعالیت‌های تجاری، فعالیت‌های ارزی، بانکی و پولی دست‌کم برای همین دوره چیست؟ واقعیت این است که چنین دورنمای روشنی دیده نمی‌شود و سیاست‌های اقتصادی نیز فاقد ثبات است. در میان فعالیت‌های اقتصادی - صنعتی اما صنعت قند و شکر ویژگی‌هایی دارد که آن را بادیگر فعالیت‌ها متمایز می‌کند. این صنعت و این فعالیت از یک‌سو با هزاران کشاورز سروکار دارد که هرکدام جدا جدا برای زمین خود برنامه‌ریزی می‌کنند مگر اینکه اطمینان یابند محصولی که کشت می‌کنند

چرا از تاریخ درس نمی‌گیرند

ابهم‌دانایی

هر رخدادی که امروز در پیرامون و متن پدیده‌ها قرار دارند یادگاری از دوران سپری شده است و برای تحلیل روزگار امروز متغیرها و مقوله‌ها راهی نیست که به دوران پشت سر گذاشته اشاره کنیم. این اشاره‌ها و ایستادن‌ها در دوران سپری شده با این راهبرد صورت می‌پذیرد که رفتارها و تصمیم‌های آسیب‌رسان اتفاق افتاده را کنار بگذاریم و از رفتارها و تصمیم‌های کامیاب بیشتر استفاده کنیم. حال و هوای نه چندان خوش اقتصاد و صنعت قند و شکر در این روزها نیز از قاعده یاد شده بیرون نیست و شماری از گرفتاری‌ها به روزهای سخت برمی‌گردد. روزهای سختی که نقطه عطف آن تصمیم‌هایی بود که در سال ۱۳۸۵ از سوی بخشی از دولت اتخاذ و کلیت دولت نیز با اکره‌ها از سرمیل آن را پذیرفتند. داستان این بود که در سال یاد شده تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران اصلی در دولت نهم به این نتیجه رسیدند یا از بیرون به آنها تحمیل شد که باید واردات شکر با تعرفه اندک اجرایی شود و یا از این مسیر به مصرف‌کنندگان منفعت رسانده شود و در هسته مرکزی تفکر یاد شده فقط چند کارخانه شکر را مانع این تصمیم می‌دیدند و به پیامدهای آن در داستان کشت و نیز به هم خوردن تعادل در سازمان زراعی و کشاورزان و نیز داستان خود اتکایی توجهی نشد. این تصمیم عجیب به سیل واردات منجر شد.

ادامه در صفحه ۲

چالش تورم بالا

تورم سالانه در سال‌های برجام با ثبت ارقام ۷،۲ درصد در ۲۰۱۶ و ۹،۶ درصد در ۲۰۱۷، ۲۰۱۷ تکریمی شده بود، هرچند که ارقام تکریمی در پرونده چند دهه اخیر ایران نادر بوده است. این در حالی است که در ۲۰۱۹، سال قبل از همه‌گیری، ایران با ثبت نرخ تورم ۴۱ درصدی، در لیست رتبه‌بندی بالاترین نرخ تورم در جهان رتبه ششم را به دست آورد. در ادامه نیز تورم در ۲۰۲۱ به ۴۳ درصد افزایش یافت و در ۲۰۲۲ همچنان در همان محدوده با ثبت عدد ۴۲،۴ درصد بالا مانده بود. نرخ تورم ۴۲،۴ درصدی، ایران را در رتبه دهم جهان از نظر افزایش قیمت‌ها قرار داده است. نرخ تورم ایران با درآمدهای نفتی در ارتباط است. شوک‌های مثبت و منفی به درآمد نفتی منجر به افزایش تورم در کشور می‌شود. در صورت وقوع یک شوک مثبت، افزایش ناگهانی درآمدها می‌تواند تأثیر تورمی مضر بر کشور داشته باشد (پدیده‌ای که توسط اقتصاددانان به عنوان «بیماری هلندی» شناخته می‌شود). در مورد شوک‌های منفی (مانند شوک‌های ناشی از تحریم‌های نفتی یا وقوع همه‌گیری)، کسری بودجه دولت و استقراض از بانک مرکزی برای مقابله با کسری، منجر به افزایش عرضه پول و افزایش قیمت‌ها می‌شود. همچنین شوک‌های منفی قیمتی منجر به فشار بیشتر برای کاهش بارانها و افزایش مالیات می‌شود، که در نهایت بالا رفتن نرخ تورم را به دنبال دارد.

در صفحات دیگر می‌خوانید:

رشد صد درصدی
ارزش واردات؛ چرا؟

تنظیم بازار از سمت واردات
سیاستی ضد تولید

آناتومی التهاب
در بازار جهانی شکر

دولت
مداخله‌گر

چرا از تاریخ درس نمی‌گیرند

خارج شد. مدیریت ارشد وزارت در دو سال گذشته به جای اینکه از تولید داخلی محصولات کشاورزی که وظیفه ذاتی‌اش بود حمایت کند اندیشه و رفتاری دیگر در پیش گرفت و به راهی رفت که به زیان تولید ملی بود.

شوربختانه وزارت جهاد کشاورزی در دولت سیزدهم بدترین کارنامه را در حمایت از تولید داخلی شکر در کارنامه‌اش ثبت کرد و کار به جایی رسید که مدیر ارشد این نهاد برکنار شد. این نتیجه درس نگرفتن از تاریخ بود و هست. حالا و در شرایطی که وزارت جهاد کشاورزی نتوانست و نخواست از مزیت قانون انتزاع برای رشد تولید داخلی استفاده کند و در وضعیتی که قرار است وزارت بازرگانی دوباره تأسیس شود به نظر می‌رسد بهتر است قانون یادشده به وزارت تازه منتقل شده و وزارت جهاد کشاورزی نیز به وظیفه اصلی خود که حمایت از تولید داخلی محصولات کشاورزی و بنگاه‌های تکمیلی این بخش است بپردازد. در صورت تأسیس وزارت بازرگانی می‌توان امید داشت نوسان‌های تصمیم‌گیری این دو سال در این بخش کاهش یابد و نهادهای دولتی به وظایف ذاتی خود برگردند. روزهای سخت و تلخ دو سال تازه سپری شده بر صنعت قند و شکر در یادها می‌ماند.

باردیگر قانون انتزاع در کانون توجه قرار گرفت و مدیران دولت سیزدهم در وزارت جهاد کشاورزی از این قانون به بدترین شکل استفاده کردند بازارها از تعادل خارج شد. انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر به شکل‌های گوناگون درباره رفتارهای غیرکارشناسانه درباره اقتصاد و صنعت قند و شکر هشدار داد و یادآور شد وزارت جهاد کشاورزی در دولت سیزدهم باید به جای اینکه در تنظیم بازار شکر تجارت را محور تصمیم‌ها بداند باید به توازن و تعادل تولید و تجارت بیندیشد و اولویت را به تولید داخلی بدهد که اینطور نشد و بازار شکر از تعادل

ادامه از صفحه اول

این تصمیم که یک نقطه عطف در تاریخ صنعت قند و شکر بود به سقوط تولید چغندر و نیز قند و شکر منجر شد. در آن سال‌ها اما وزارت جهاد کشاورزی تابعی از همه تصمیم‌های اتخاذ شده در بخش بازرگانی داخلی و خارجی شده بود و اگر تصمیم اتخاذ نمی‌شد نابودی صنعت قدیمی قند و شکر ممکن شده بود. با جدیت و پیگیری انجمن صنفی کارخانه‌های قند و شکر و نیز مجلس وقت قانونی تصویب شد که به قانون انتزاع مشهور شده است. براساس این قانون، تجارت داخلی و خارجی شکر و برخی دیگر از محصولات زراعی از وزارتخانه‌های دیگر گرفته و به وزارت جهاد کشاورزی داده شد. این اتفاق بزرگی بود و راه را برای حمایت از تولید داخلی در برابر یورش بی‌سابقه واردات شکر باز کرد. در دولت آقای حسن روحانی و وزارت آقای محمود حجتی تصمیم‌ها درباره توازن تولید داخلی با واردات شکر با محوریت تولید داخلی انجام می‌شد و از قانون انتزاع به درستی استفاده می‌شد. به همین دلیل بود که تنش‌ها و نوسان‌ها در دولت یازدهم و سال‌هایی از دولت دوازدهم در بازار شکر کم و کمتر شد. پس از روی کار آمدن دولت سیزدهم و تغییرات اساسی در مدیریت وزارت جهاد کشاورزی اما

یک مقام مسؤول خبر داد:

شکر به اندازه کافی برای ۶ ماه تأمین است

باید مابه‌التفاوت قیمت را بپردازد. اشرف در پایان یادآور شد: در سال جدید دولت هنوز درباره قیمت تصمیمی اتخاذ نکرده و مکانیزمی برای نحوه ساماندهی بازار شکر تعریف نکرده است.

انجمن صنایع قند و شکر ایران درباره وضعیت قیمت شکر در کشور در سال جاری به مهر گفت: در این باره دولت باید تصمیم بگیرد و انجمن اطلاعاتی در این باره ندارد. اتخاذ تصمیمات در حوزه قیمت با کارگروه فنی تنظیم بازار است. وی تأکید کرد: شکر به اندازه کافی برای ۶ ماه در انبارهای کشور موجود است و هیچ کمبودی وجود ندارد. رییس هیأت‌مدیره انجمن صنایع قند و شکر ایران تصریح کرد: بر اساس قانون باید قیمت محصولات وارداتی نسبت به کالاهای تولید داخلی بیشتر باشد تا تولیدکنندگان داخلی توان رقابت و ادامه حیات داشته باشند؛ در غیر این صورت دولت

رییس هیأت‌مدیره انجمن صنایع قند و شکر ایران گفت: شکر به اندازه کافی برای ۶ ماه در انبارهای کشور موجود است و هیچ کمبودی وجود ندارد.

به گزارش مهر، رصد هفتگی بازار کالاهای اساسی از سوی خبرنگار مهر حاکی از کاهش عرضه این محصول در بازار دارد. در گزارش رصد هفته دوم فروردین از بازار کالای اساسی آمد قیمت جهانی شکر در حال افزایش است و در سال جدید هر کیلو شکر از ۲۳ به ۲۶ و هر کیلو قند از ۲۹ به ۳۳ هزار تومان در مغازه‌های سطح شهر رسیده است. علیرضا اشرف، رییس هیأت‌مدیره

پیامدهای بلا تکلیفی

است مهار تورم همانند گذشته بر دوش تولید سوار شود یا اینکه قرار است دولت برنامه کارآمدی تدوین کند. سیاست دولت چه خواهد بود؟ تشدید فشار بر کارخانه‌ها برای تثبیت قیمت دستوری یا پذیرش واقعیت‌های تولید در شرایطی سخت سیاست ارزی نیز همچنان با وجود توصیه رییس بانک مرکزی مبنی بر تثبیت قیمت ارزهای معتبر در دامنه‌ای ویژه اما هنوز ناآرام است. قانون، عرف و نیز منطق اقتصادی فرمان می‌دهند انجام هر فعالیت اقتصادی در سطح کسب و کارهای انفرادی و نیز در سطح بنگاه‌ها و سازمان‌ها و نیز در سطح ملی نیاز به ثبات در محیط دارد. بدون ثبات در سیاست‌گذاری‌ها و نیز بدون اینکه چشم‌انداز روشنی از مدیریت با ثبات دیده شود همه فعالیت‌ها با شرایط دشوار و رنج‌آور شروع می‌شود. در کشورهایی که اقتصاد آنها کمتر به تصمیم‌های همه‌جانبه و روزانه و با شدت عمل دولت‌ها وابسته است تا اندازه قابل‌اعتنایی محیط ملی قابل پیش‌بینی است اما در ایران چنین چیزی دیده نمی‌شود. دولت‌های ایران در هر کاری دخالت می‌کنند و اقتصاد پیش‌بینی‌ناپذیر شده است. بلا تکلیفی یقه صنعت قند و شکر را نیز در مشت دارد.

ادامه از صفحه اول

واقعیت تلخ این است که در وضعیتی که قرار است وزارت بازرگانی تأسیس شود همه چشم به راه این هستند که این نهاد با کدام کیفیت و با چه شرایطی تأسیس و با اندیشه کدام وزیر اداره خواهد شد. بلا تکلیفی در این باره با توجه به اینکه قانون‌های مرتبط با واردات و نیز حمایت از تولید داخل و استفاده کارآمد از قانون انتزاع بر صحنه حاکم است فعالان صنعت قند و شکر نمی‌دانند که آینده نزدیک چگونه خواهد شد. از سوی دیگر وزارت صمت که بخش صنعت آن باید از کارخانه‌های شکر در برابر مسائل پر شمار حمایت کند نیز به دلیل عدم رأی اعتماد دوباره به وزیر بدون وزیر مانده است و نیک می‌دانیم سرپرست وزارتخانه نمی‌تواند با قاطعیت درباره مسائل صنعتی تصمیم بگیرد. سرانجام اینکه شوربختانه وزارت جهاد کشاورزی نیز بلا تکلیفی نسبی را تجربه می‌کند و در غیاب وزیر نمی‌تواند تصمیم‌های مهم اتخاذ کند. در بخش‌های غیر تولیدی نیز مسائل مبهم و گنگ است. تکلیف برنامه مهار تورم به دلیل اینکه هنوز تصمیم تازه‌ای گرفته نشده است ناروشن است و نمی‌دانیم قرار

دولت مداخله گر

این فهرست را می توان به ده ها قلم تولیداتی که به سختی هزینه تولیدشان کنترل می شود و از سوی دیگر دولت علاقه مند است در انحصار خویش بگیرد و برای خرید محبوبیت، آنها را سرکوب قیمتی کند، ادامه دارد، اما این راه به بن بست می خورد. هیچ آدم عاقل و هیچ فعال اقتصادی ای تن به این کار نمی دهد که اختیار مالش را به کسانی بدهد که با او ناسازگاری اندیشه دارند و می خواهند او را تحت کنترل خویش در آورند و اسم رمز این را نیز کمک به محرومان گذاشته اند.

تخم مرغ و شکر دستور می دهد قیمت گذاری کالایی که دسترنج کشاورزان است، در انحصار این وزارتخانه است. چرا این وزارتخانه چنین دستور تکراری ای را صادر می کند؟ چون از افزایش قیمت در بازار هراس دارد و برای سرکوب قیمتی به هر جایی سر می زند. وزارت صمت نیز ایضا دستور می دهد قیمت انواع و اقسام تولیدات صنعتی به ویژه آن دسته از کالاها که تصور می شود مهم هستند باید از سوی این وزارتخانه تأیید شده و به این ترتیب قیمت ها سرکوب می شوند.

بانک مرکزی به طور رسمی اعلام کرد در بازار ارز خرید و فروش خواهد کرد و پیش از این نیز اعلام کرده بود قیمت ارزهای معتبر همانی است که در مرکز مبادله تعیین می شود. معنای این رفتار و گفتار مدیران بانک مرکزی در عمل چنین می شود که آقا یا خانم صادرکننده شما کالا صادر کن و دلار یا یوروی در مالکیت خود را به داخل بیاور و با قیمتی که من تعیین می کنم به من بفروش و برو بی کار خودت. آیا چنین برخوردی با صادرکنندگان در حوزه وظایف بانک مرکزی است و آیا به این راهبرد که شرکت یا فرد حقیقی را سلب مالکیت کنیم چون دلار کافی ندارد، در جایی دیگر از دنیا دیده می شود؟ چرا چنین اراده ای شکل گرفته است؟ چون بانک مرکزی به اندازه کافی دلار یا یورو ندارد. وزارت مسکن و راه سازی به عنوان نماینده دولت باور دارد دارندگان ملک و خانه اضافه بر نیاز سکونتی خود که ساخته یا خریداری کرده اند حق ندارند میزان اجاره خانه یا ملک خود را تعیین کنند و باید این را وزارت یادشده یا همان دولت تعیین کند. چرا دولت به چنین اقدامی روی آورده است؟ چون در سال های تازه سپری شده مسکن به اندازه مورد نیاز شهروندان فاقد خانه تولید نشده و تقاضا برای اجاره نشینی روند فزاینده ای را تجربه کرده است. وزارت جهاد کشاورزی به گندمکاران و چغندرکاران و دیگر تولیدکنندگان محصولات زراعی و نیز به دامداران و تولیدکنندگان گوشت و مرغ و

بیم قاچاق شکر با افزایش قیمت در بازارهای جهانی

تولید حدود ۳۲ میلیون تن شکر در سال دومین تولیدکننده بزرگ شکر در جهان است که حدود ۱۶ درصد شکر مصرفی دنیا را تولید می کند. با وجود آنکه بازارهای جهانی دچار تنش است، در ایران برای تنظیم بازار شکر، برنامه های حمایتی پیگیری می شود. وزارت جهاد کشاورزی اعلام کرد که عرضه شکر در قالب طرح فجر تا فطر با تخفیف ادامه دار خواهد بود و هم اکنون ۳۰۰ هزار تن از این محصول در انبارها دپو شده است. از طرف دیگر چندی پیش بود که سازمان میادین شهرداری تهران رسماً اعلام کرد که قیمت هر کیلوگرم شکر به نرخ عمده ۱۸ هزار تومان عرضه

با توجه به آنکه قیمت شکر در بازارهای بین المللی با رشد قابل توجهی روبرو بوده است، این امر می تواند زنگ خطری برای قاچاق شکر ایران به مرزهای غربی (عراق) و مرزهای شرقی (افغانستان و پاکستان) باشد. به گزارش خبرنگار ایرنا، شکر که به عنوان مواد اولیه بسیاری از صنایع غذایی محسوب می شود هم اکنون با جهش قیمتی شدیدی در بازارهای جهانی روبرو شده به طوری که طی یک سال اخیر قیمت جهانی این محصول به بالاترین میزان در ۱۱ سال گذشته رسید و از ۲۸۰ دلار به ازای هر تن به ۶۰۰ دلار به ازای هر تن رسیده است. کارشناسان و تحلیلگران صنعت غذا معتقدند یکی از اصلی ترین دلایل این

می شود و سازمان حمایت از مصرف کنندگان نیز قیمت شکر در خرده فروشی ها را به ازای هر کیلوگرم ۲۱ هزار تومان تعیین کرد. هم اکنون بیشتر کشورهای دنیا سعی در افزایش تولید از طرفی و افزایش واردات کالاهای اساسی دارند، ایران و وزارت جهاد کشاورزی نیز از این قاعده مستثنی نیست به طوری که آمارهای وارداتی گمرک نشان می دهد در سال گذشته یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن شکر به ارزش ۷۰۶ میلیون دلار وارد کشور شده است که نسبت به سال گذشته به لحاظ وزنی ۱۰ درصد و به لحاظ ارزشی ۳۰ درصد بیشتر از واردات ۱۴۰۰ بوده است. گفتنی است براساس آمارها میزان مصرف شکر در کشورمان برابر با دو میلیون و ۶۰۰ هزار تن است که از این مقدار یک میلیون و ۶۰۰ هزار تن توسط تولیدکنندگان داخلی و مابقی از طریق واردات خصوصاً در اواخر تابستان تا پایان سال تأمین می شود.

افزایش قیمت بدی آب و هوا در کشورهای اصلی تولیدکننده آن و کاهش شدید تولید این محصول است، به طوری که همین عوامل دست به دست هم داده تا در یک سال گذشته قیمت شکر رشدی ۴۰ درصدی را به خود ببیند. با این حال اما کشورمان با واردات یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن از این محصول و افزایش تولید نیشکر و چغندر قند کمبودی را در توزیع حس نمی کند تا جایی که مسؤولان امر معتقدند ذخایر شکر در انبارهای کشور زیاد بوده و تا دو ماه دیگر نیز بازار هیچ گونه کمبودی به خود نمی بیند. با این حال ذکر این نکته خالی از لطف نیست که نیشکر محصولی است که در هوای گرم و خشک کشت می شود، در صورتی که هوا خیلی گرم یا مرطوب باشد؛ تولید نیشکر با مشکل مواجه خواهد شد. با توجه به بارش اخیر در کشور برزیل، عرضه این محصول با مشکل مواجه شده است، با این حال هندوستان با

آغاز برداشت چغندر قند پاییزه در دزفول

به گزارش مهر، کشت چغندر قند در شهرستان دزفول همه ساله به صورت پاییزه کشت می شود؛ همچنین ساخت کارخانه قند و تصفیه شکر دزفول به ظرفیت اسمی مصرف ۱۲ هزار تن چغندر قند در روز و توسط ستاد فرمان مقام معظم رهبری (بنیاد برکت) در حال تکمیل و راه اندازی است.

قمرزاده افزود: ۲۵ دستگاه ماشین آلات برداشت چغندر قند در شهرستان دزفول فعال است و پیش بینی می شود حدود ۳۴۰ هزار تن محصول چغندر قند از مزارع این شهرستان برداشت و به ۱۰ کارخانه قند از جمله: کارخانه قند اصفهان، همدان، قزوین، مرودشت، شهرکرد، شیراز، شوش، فسا و اقلید منتقل شود.

مدیر جهاد کشاورزی شهرستان دزفول گفت: برداشت چغندر قند پاییزه در شهرستان دزفول آغاز شده و تا تیرماه ادامه دارد.

بهروز قمرزاده اظهار کرد: برداشت محصول چغندر قند از سطح چهار هزار و ۵۶۹ هکتار از مزارع کشاورزی دزفول آغاز شده و تا اوایل تیرماه ادامه دارد.

اناتومی التهاب در بازار جهانی شکر

حسین شیرزاد

تحلیل‌گر و دکترای توسعه کشاورزی

جغرافیای تولید شکر از سال ۱۹۴۵، با سرعتی فزاینده دوره‌ای از تغییرات عمیق و چندگانه را سپری می‌کند. به این ترتیب اختلال در زنجیره تأمین چغندر قند و نیشکر و شوک‌های قیمتی این بازار در تقاطع چندین محرک و دینامیک اصلی قرار دارد. شکر هم از نظر سیاسی و هم از نظر تجاری در بسیاری از مناطق تولیدکننده کلیدی جهان یک کالای با کیفیت است و توسط دو بخش اصلی مواد غذایی استفاده می‌شود «تولید غذا و نوشیدنی» و «خرده‌فروشی»؛ تولید آن (چه از نیشکر یا چغندر) نیز به‌شدت سرمایه بر است و برای رقابتی بودن به نظام بهره‌برداری در مقیاس بزرگ نیاز دارد. شکر در سطح بین‌المللی به شکل شکر خام یا سفید (تصفیه شده) از نیشکر و شکر سفید از چغندر قند معامله می‌شود. مصرف جهانی شکر در دو سال اخیر بیش از ۱۸۳ میلیون تن بوده است و به‌طور متعارف؛ رشد جمعیت، درآمد سرانه، تأثیرات عرضه و تقاضای جهانی، ارزش رنال برزیل، میزان یارانه‌های دولتی، تغییرات اقلیمی (مثل ال‌نینو در حال ظهور)، ملاحظات بهداشتی مصرف شکر (دیابت، نرخ چاقی، بیماری قلبی، پوسیدگی دندان و سایر بیماری‌ها مرتبط)، تقاضای اتانول، نوسانات قدرت دلار آمریکا، تنگناهای لجستیکی؛ رقابت با سایر شیرین‌کننده‌ها، میزان تولید جهانی نیشکر و چغندر قند عواملی‌اند که باعث پویایی در افزایش قیمت شکر می‌شود و قیمت‌ها بر این اساس واکنش نشان می‌دهند. معمولاً مرجع قیمتی در شکر قهوه‌ای نیمه تصفیه شده به صورت بین‌المللی در بازار «شماره ۱۱» نیویورک و شکر «سفید» تصفیه شده در سطح بین‌المللی در بازار «شماره ۵» لندن معامله می‌شود. از تقاضای جهانی، تقریباً دو سوم از طریق تولید محلی منطقه تأمین می‌شود و مابقی (حدود ۶۰ میلیون تن در سال حدود ۴۰ درصد از تولید شکر) از صادرات تجارت جهانی تأمین می‌شود و بخش قابل توجهی (معمولاً حدود یک‌سوم) از این تجارت صادراتی تحت قراردادهای تاریخی دوجانبه و ترجیحی صورت می‌گیرد که ۱۰ درصد آن از طریق بورس‌های کالایی تحویل داده می‌شود. کشورهایی که در پالایشگاه‌های شکر سرمایه‌گذاری کرده‌اند، عمدتاً شکر خام وارد می‌کنند (اندونزی، چین، امارات متحده عربی، الجزایر)، در حالی که کشورهای بدون ظرفیت تصفیه به واردات شکر تصفیه شده ادامه می‌دهند که در این یادداشت سعی می‌کنم به برخی از آنها بپردازم. البته یکی از اجزای مهم تقاضای جهانی، همبستگی بین سطح درآمد ملی و مصرف شکر است که به چرخه‌های رونق و رکود در اقتصادهای ملی برمی‌گردد. افزایش قیمت شکر تهدیدی برای تورم جهانی مواد غذایی است. میث شکر در بنیان نهادن راه‌حل‌های فن‌آورانه برای مسأله گرسنگی و امنیت غذایی، موضوعی که توسط نهادهای بین‌المللی پس از جنگ جهانی دوم مشکل‌ساز شده، محوریت دارد. حدود ۸۰ درصد از تولید جهانی شکر از نیشکر حاصل می‌شود که در آب و هوای گرمسیری و نیمه گرمسیری رشد می‌کند، در حالی که ۲۰ درصد از چغندر و بیشتر در مناطق معتدل نیمکره شمالی به دست می‌آید. بنابراین بازار تحت سلطه شکر نیشکر است. برداشت نیشکر در منطقه جنوب مرکزی برزیل - که ۹۰ درصد تولید این کشور را تشکیل می‌دهد - از آوریل تا دسامبر ادامه دارد و عملکرد آن معیاری کلیدی برای نظارت بر قیمت‌های بین‌المللی است، هر از گاهی نیز لجستیک کشتیرانی خارجی برزیل می‌تواند در تابلوم قیمتی مشکل‌ساز باشد. بزرگ‌ترین تولیدکنندگان شکر جهان به ترتیب اندازه «برزیل، هند، تایلند، چین و ایالات متحده» می‌باشند البته شکر یک محصول مهم صادراتی برای تایلند هم است که اکنون پس از خشکسالی وضعیت تولیدش بهبود یافته و سطح تولید قبلی خود را به دست آورده است. ناگفته نماند، چین اگرچه یکی از تولیدکنندگان عمده شکر است، اما صادرات آن به دلیل تعرفه‌های بالا ۳ سالی است که با مشکل مواجه شده است. بیش از ۱۱۰ کشور شکر تولید می‌کنند و اگرچه شکر در سراسر جهان تولید می‌شود، اما ده کشور بزرگ تولیدکننده حدود سه چهارم کل تولید شکر را تشکیل می‌دهند چنانکه دو کشور

برزیل و هند حدود نیمی از عرضه جهانی را تولید می‌کنند. قاره آفریقا نقش نسبتاً کمی در تعیین ذخایر جهانی شکر ایفا می‌کند و معمولاً ۹،۸ میلیون تن در نزدیک به ۱،۵ میلیون هکتار در سال به‌طور متوسط تولید می‌نماید که یک پنجم این زمین در آفریقای جنوبی، بزرگ‌ترین تولیدکننده شکر قاره و دوازدهمین تولیدکننده بزرگ در سطح جهان است. در قاره اقیانوسیه هم استرالیا یک صادرکننده قابل توجه شکر خالص است و این صنعت برای پویایی درآمدهای صادراتی خود به بازار جهانی وابسته است، زیرا هیچ حمایت مستقیم دولتی از این صنعت وجود ندارد. این کشور با قرار گرفتن در منطقه آسیا-اقیانوسیه با کمبود شکر و با بازار شکر غیرقانونی، سرمایه‌گذاری خارجی را در این بخش جذب کرده است و در نتیجه اکثر کارخانه‌های نیشکر آن در حال حاضر تحت مالکیت سهامداران خارجی هستند. حمایت غیرمستقیم دولت نیز در جهت بهبود رقابت‌پذیری و نوآوری در بخش کشاورزی بوده است. دولت فقط در مواقع بحران اقلیمی یا شوک‌های بازاری مداخله می‌کند، اما برخلاف بسیاری از دیگر کشورهای تولیدکننده شکر، حمایت کمی از اتانول یا صنایع جانبی مبتنی بر شکر وجود دارد. با عنایت به موارد فوق، این تمرکز وافر در «جغرافیای تولید» شکر را به یک کالای حساس تبدیل می‌کند. فراموش نکنیم که حدود ۷۰ تا ۸۰ درصد شکر تولیدی در کشورهای مبدأ مصرف می‌شود. دلیل اصلی این پدیده آن است که بسیاری از کشورها به کشاورزان چغندر و نیشکر کار یارانه می‌دهند و بر واردات شکر تعرفه می‌گذارند، بنابراین میزان مشارکت آنها در بازار جهانی تحت تأثیر سیاست‌های محلی و سیاست‌های اقتصادی خودشان است. به عنوان مثال، جنگ در اوکراین تولید چغندر قند این کشور را تا ۲۳ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش داد. در سال ۲۰۲۳ با آنکه سهم عظیم برزیل در عرضه شکر جهان به دلیل آب و هوای مطلوب به میزان یک میلیون تن افزایش یافته اما تصمیم برزیل برای تغییر بخشی از محصول نیشکر به تولید اتانول در توان صادراتی این کشور و میزان عرضه جهانی اثر خواهد گذارد. برزیل علاوه بر اینکه بزرگ‌ترین تولیدکننده شکر در جهان است، در تولید اتانول پس از ایالات متحده در رتبه دوم قرار دارد بی‌تردید با افزایش تولید سوخت زیستی، مازاد تولید جهانی شکر کاهش می‌یابد. از اواسط دهه ۱۹۹۰، حجم نیشکر برداشت و فرآوری شده در برزیل تقریباً سه برابر شده است. این نشان‌دهنده افزایش تقاضا برای اتانول نیشکر و

به‌طور کلی سوخت‌های تجدید پذیر است. از آن زمان برزیل بدون کاهش تولید مواد غذایی، تاکنون توانایی خود را به عنوان یک نیروگاه مؤثر و کارآمد تولید اتانول ثابت کرده است. از آنجایی که اتانول با بنزین به عنوان منبع سوخت رقابت می‌کند، تقاضای آن اغلب معکوس با قیمت نفت و بنزین حرکت می‌کند. کاهش قیمت نفت می‌تواند تقاضای شکر برای اتانول را کاهش دهد، در حالی که افزایش قیمت نفت می‌تواند تقاضا را افزایش دهد. برزیل مهم‌ترین بازیگر و تعیین‌کننده قیمت در بازار جهانی شکر (و اتانول) است که یک پنجم تولید شکر جهانی و حدود ۴۰ درصد صادرات را به خود اختصاص می‌دهد زیرا مجتمع صنعتی نیشکر آن در طول دهه‌ها توسط دولت ساخته شده است. برزیل ظرفیت کارخانه‌های نیشکر تولید اتانول و شکر خود را با توجه به نسبیّت قیمت خود تغییر می‌دهند که با تغییرات در بازارهای داخلی و جهانی تغییر می‌کند. از آنجایی که هر دو محصول از نیشکر به عنوان خوراک مشترک خود استفاده می‌کنند، جریانات را به کل مجموعه از طریق الزامات اجباری ترکیب اتانول و پشته‌بانی از خودروهای انعطاف پذیر هیبریدی در سوخت و همچنین برنامه‌هایی که سرمایه‌گذاری را تشویق می‌کنند، همراه با مداخلات قیمت‌گذاری از طریق سیستم مالیاتی پشته‌بانی می‌کند. علاوه بر این، تولیدکنندگان نیشکر در شمال شرق برزیل، زمانی که قیمت‌های جهانی کاهش می‌یابد، حمایت مستقیم دریافت می‌کنند. هند نیز اگرچه در تولید شکر از برزیل فاصله چندانی ندارد و در واقع تا سال ۲۰۲۰ رتبه اول را به خود اختصاص داده بود اما همچنین این کشور با مصرف داخلی ۲۹ میلیون تن در سال، اولین مصرف‌کننده شکر در جهان است. هند تاکنون نزدیک به ۱۵ درصد از کل تولید شکر جهان را به خود اختصاص داده است. در عین حال مصرف داخلی شکر نیز در کشور رو به تزاید است و در سال ۲۰۲۳ با ۳ درصد کاهش تولید کشور به ۳۵،۸ میلیون تن رسیده است. اخیراً، هند صادرات خود را پس از آسیب باران به محصول نیشکر کاهش داده و این کشور شکر را به سمت تولید سوخت زیستی سوق داده است. صادرات هند از حدود ۱۱ میلیون تن در سال گذشته تقریباً به نصف کاهش یافته و به ۶ میلیون تن در سال منتهی به سپتامبر منتهی شده است. امسال افزایش مداوم مصرف جهانی و کاهش ذخایر، عرضه از هند را برای بازار جهانی حیاتی‌تر کرده است. کاهش صادرات هند به دلیل کاهش تولید و استفاده بیشتر از نیشکر برای سوخت زیستی است. باران‌های شدید باعث کاهش تولید نیشکر در «ماه‌راشتر» شد

بعدی قرار دارند. از آنجایی که شکر به عنوان یک کالای لوکس بیشتر از یک ضرورت غذایی هم تلقی می‌شود، اقتصادهای ثروتمندتر معمولاً مصرف بیشتری نسبت به اقتصادهای فقیر دارند. اقتصادهای نوظهور در آسیا و آمریکای جنوبی با رشد طبقه متوسط سریع‌ترین مصرف‌کنندگان شکر هستند، بنابراین تداوم قدرت در این اقتصادها برای قیمت‌ها مثبت است، در حالی که رکود بازارهای نوظهور می‌تواند قیمت‌ها را کاهش دهد. ارزش «رنال واحد پول برزیل» که میزان زیادی از محصول شکر سالانه را تولید و صادر می‌کند و نوسانات واحد پول آن، می‌تواند تأثیر زیادی بر قیمت شکر در جهان داشته باشد. شکر نیز مانند سایر کالاهای اساسی به دلار آمریکا عرضه می‌شود. در زمانی که واحد پول ایالات متحده قوی است، فروشندگان شکر دلارهای کمتری را برای محصول خود دریافت می‌کنند و در صورت ضعیف بودن ارز، دلار بیشتری دریافت می‌کنند. بنابراین قوی شدن دلار آمریکا قیمت شکر را کاهش می‌دهد، در حالی که ضعیف شدن دلار قیمت‌ها را افزایش می‌دهد. یکی دیگر از عوامل افزایش قیمت شکر، تصمیم غافلگیرکننده اخیر اوپک برای کاهش تولید نفت حدود ۱،۱۶ میلیون بشکه در روز است. این امر باعث انحراف نیشکر به سمت تولید اتانول و بی‌میلی نسبت به افزایش ذخایر شکر شده است. بنظر می‌رسد فشار به سمت افزایش اجباری سوخت زیستی و تصمیم اوپک و افزایش قیمت نفت احتمالاً قیمت‌ها را بالا نگه می‌دارد.

طرفه اینکه با احتمال موج گرمای شدید در تابستان امسال، تقاضا برای شکر افزایش خواهد یافت، به ویژه انتظار می‌رود تولیدکنندگان نوشیدنی‌های غیرالکلی و بستنی امسال شکر بیشتری مصرف کنند، اما عرضه به دلیل کاهش تولید محدود است. از اواخر آوریل سال جاری ذخایر شکر اتحادیه اروپا به‌طور مداوم در حال کاهش بود و بر اساس داده‌های منتشر شده کمیسیون اتحادیه اروپا، قیمت شکر سفید در اتحادیه اروپا به بالاترین حد خود رسیده و بیش از ۸۰ درصد در ۱۲ ماه گذشته افزایش یافته است و همچنان در حال افزایش است که نشانه دیگری از کمیابی عرضه است. در حال حاضر مصرف‌کنندگان شکر برای انتقال تورم قیمت به مشتریان خود در بخش خرده‌فروشی مواد غذایی مشکل دارند، اما قیمت‌ها نیز به عنوان محرک اصلی تورم مواد غذایی عمل می‌کنند و هر جا که این تورم قیمت اتفاق می‌افتد، بر بوجه مصرف‌کنندگان و صنایع وابسته فشار وارد می‌کند. علاوه بر این، محصولات حاوی شکر با ارزش افزوده بالا در حال از دست دادن بازارهای صادراتی هستند زیرا قادر به رقابت در بازار جهانی نیستند. از سوی دیگر تنگنای عرضه دارای یک اثر تورمی بالقوه است که مبارزه دولت‌ها را با تورم پیچیده می‌کند از آنجایی که تورم جهانی پس از رسیدن به اوج در سال گذشته، در حال حاضر اندکی کاهش یافته است. سرمایه‌گذاران بازار شکر به‌طور فزاینده‌ای انتظار داشتند که فدرال رزرو و سایر بانک‌های مرکزی اروپایی و آسیایی به زودی افزایش نرخ بهره را که سال گذشته آغاز کردند، متوقف کنند. با این حال، افزایش قیمت مواد غذایی می‌تواند همه این انتظارات را به خطر بیندازد. غذاها و نوشیدنی‌ها ۱۴،۴ درصد از محاسبه ماهانه شاخص قیمت مصرف‌کننده (CPI) را تشکیل می‌دهند. در سطح جهانی، شاخص غذای ماهانه سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد از زمان اوج خود برای ۱۲ ماه متوالی کاهش یافته است. با این حال، به جز قند و شکر این شاخص برای دو ماه متوالی افزایش یافته و به بالاترین میزان خود از اکتبر ۲۰۱۶ رسیده است. بازار آتی شکر در بورس کالای نیویورک (NYMEX)، که بخشی از بورس کالای شیکاگو (CME) است و بورس بین‌قاره‌ای در پلت فرم معاملات الکترونیکی (CME Globex ICE) چشم‌انداز جهانی شان برای معاملات شکر ضعیف‌تر است و احتمالاً اگر برخی از سناریوهای بدبینانه‌تر اتفاق بیفتد، لذا می‌توانیم شاهد کسری عرضه بیشتری نسبت به تقاضا در ادامه سال ۲۰۲۳ باشیم. در مورد ایران نیز از حدود سه ماه گذشته به‌طور مداوم هشدارهای لازم برای افزایش حجم بافرهای شکر، میزان حجم معاملات در بازارهای اصلی و رصد دقیق آنها و لزوم خریدهای بهنگام، حتی دقایق و ظرایف بازار شکر در خاورمیانه توضیحات فراوانی داده شد... افزایش قیمت شکر در بازار بین‌المللی همچنان ادامه دارد...

همه کشورهای تولیدکننده شکر نوعی مداخله دولت در زنجیره ارزش شکر اعمال می‌نمایند. به عنوان مثال، در برزیل، یارانه‌ها عبارتند از پرداخت مستقیم از طریق طرح‌های حمایت از درآمد و قیمت، کاهش مالیات بازنشستگی برای تولیدکنندگان شکر، اجبار استفاده به ویژه در بازارهای سوخت اتانول، نرخ‌های مالیاتی پایین‌تر، نرخ‌های بهره ویژه وام‌های دولتی و بدهی‌های مالیاتی که متوسط این یارانه‌ها سالانه حدود ۲،۵ میلیارد دلار است. در نهایت، ایالات متحده در حال حاضر پنجمین تولیدکننده بزرگ شکر در جهان است و انتظار می‌رود تولید ناخالص آن در فصل ۲۰۲۳ به ۸،۲ میلیون تن برسد. بر خلاف بسیاری از کشورهای ایالات متحده تأمین تولیدکننده عمده نیشکر و چغندر قند است که نیشکر حدود ۴۵ درصد و چغندر حدود ۵۵ درصد از تولید ملی است. با این حال، شیرین‌ترین محصول نقدی در آمریکا در واقع از گیاه دیگری بنام ذرت به دست می‌آید.

ایالات متحده ۷،۹ میلیون تن شربت ذرت با فروکتوز بالا در سال ۲۰۲۱ تولید کرد. جایگزین‌های شکر مانند «اسپارتام و استویا» می‌توانند تقاضای بازار را از شکر دور کنند. این شیرین‌کننده‌ها اغلب به عنوان جایگزین شکر در صنایع نوشیدنی، لبنیات و غذاهای فرآوری شده استفاده می‌شوند. نقش ایالات متحده آمریکا در بازار شکر منحصر به فرد است زیرا بازار شکر آن تقریباً به روی واردات از سایر نقاط جهان بسته است (به غیر از صادرات مجدد)، زیرا واردات از مکزیک برای اطمینان از تأمین نیازهای وارداتی ایالات متحده تنظیم شده است که به سازمان تجارت جهانی آمریکا اجازه می‌دهد. تعهدات تجاری ترجیحی این سیستم به این کنترل شدید نیاز دارد تا وزارت کشاورزی ایالات متحده بتواند اطمینان حاصل کند که واردات از قیمت‌های بازار داخلی ایالات متحده کمتر نمی‌شود و می‌تواند الزام‌کننده را برآورده کند که حمایت از شکر ایالات متحده باید بدون هزینه خالص برای بوجه فدرال عمل کند. ذکر یک نکته نیز ضرورت دارد که اگر اتحادیه اروپا یک کشور واحد بود، پس از هند و برزیل، سومین تولیدکننده بزرگ شکر در جهان بود. چنانکه در سال ۲۰۲۳ اتحادیه اروپا حدود ۱۶،۳ میلیون تن شکر تولید کرد که به خاطر یخبندان گذشته و سرمای دیررس نسبت به سال‌های گذشته روند کاهشی داشته و این میزان حدود ۲۵۰۰۰ تن کاهش یافته است زیرا کشاورزان اروپایی به‌واسطه تغییرات اقلیمی از چغندر قند به محصولات سودآورتری روی آورده‌اند. کاهش تولید شکر در اروپا یک عامل حمایتی برای قیمت شکر است. اتحادیه اروپا در واقع بزرگ‌ترین تولیدکننده قند چغندر در جهان است که ۲۰ درصد کل تولید شکر در جهان را تشکیل داده و عمدتاً در شمال اروپا از جمله شمال فرانسه، بلژیک، هلند، آلمان و لهستان تولید می‌شود. کمبود نزدیک به یک میلیون تنی در تولید شکر از اتحادیه اروپا، بزرگ‌ترین تأمین‌کننده شکر چغندر، به فشار عرضه فعلی جهانی اضافه شد. زمستان معتدل و به دنبال آن شرایط تابستانی بسیار گرم و خشک، محیط پرتنشی را برای محصول آن ایجاد کرد. اما این وضعیت با شیوع ویروس زرد چغندر که احتمالاً با ممنوعیت اخیر اتحادیه اروپا در مورد حشره‌کش‌های نئونیکوتینوئیدی مرتبط است، تشدید شد که عامل کشتن زنبورها عنوان شده است. (در اتحادیه اروپا، استفاده از نئونیکوتینوئیدها در سال ۲۰۱۸ با توجه به اثرات مضر مشکوک آنها بر زنبورها، برای کشاورزی ممنوع شد. این ممنوعیت منجر به ایجاد برخی بیماری‌ها (ویروس زرد) مضر برای گیاه چغندر در سال ۲۰۲۰ شد که با زیان بیش از ۱۲ درصدی در تولید شکر همراه بود).

تأثیر پدیده دیگر بر چشم‌انداز جهانی شکر، حمله باج‌افزار اواخر ژانویه به پلتفرم معاملات دیجیتال مشتقات پاکسازی شده (ION) مستقر در دوبلین بود که در حالی رخ داد که معاملات آتی شکر خام جهانی شماره ۱۱ نیویورک به بالاترین سطح هفت ساله خود رسیده بود. حال، بد نیست درباب مصرف‌کنندگان نیز توضیحی ارائه کنم. در خصوص مصرف شکر نیز باید عنوان کرد که هند با ۲۹ میلیون تن بزرگ‌ترین مصرف‌کننده شکر در سال ۲۰۲۲ بود و پس از آن اتحادیه اروپا (۱۷ میلیون تن)، چین (۱۵،۵ میلیون تن) و ایالات متحده (۱۱،۳ میلیون تن) قرار دارند با این حال، بر اساس سرانه، یک آمریکایی به‌طور متوسط ۱۲۶ گرم شکر در روز مصرف می‌کند و پس از آن آلمان و هلند هر کدام با ۱۰۲ گرم شکر در رتبه‌های

که بیش از یک‌سوم تولید شکر این کشور را تشکیل می‌دهد. فشار بر آب به دلیل کشت نیشکر در ایالت‌هایی مانند مازندران به یک نگرانی جدی تبدیل شده است. موج گرما، بارندگی‌های نابهنگام و کاهش سطح آب به‌طور مستقیم بر تولید نیشکر تأثیر می‌گذارد که منجر به اختلال در چرخه تقاضا و عرضه می‌شود. همچنین سیاست نخست‌وزیر «نارندرا مودی» نیز برنامه افزایش سوخت زیستی را دنبال می‌کند که شاهد انحراف بیشتر نیشکر برای تولید اتانول است.

دولت او می‌گوید که مزایای آن کاهش آلودگی هوا، کاهش قبوض واردات نفت، استفاده از مازاد تولید محلی و افزایش درآمد کشاورزان است. در این برنامه، دولت قصد دارد ۵ میلیون تن شکر را به سمت تولید اتانول سوق دهد که این رقم در سال گذشته ۳،۶ میلیون تن بود. هدف نهایی این است که تا سال ۲۰۲۵ سالانه ۶ میلیون تن به سمت تولید سوخت هدایت شود. از این روی، قیمت شکر تصفیه شده از اوایل سه ماه قبل به بالاترین حد در ۱۲ سال گذشته رسید و در میان باران شدید خارج از فصل در هند، شکر در بازارهای دومین تولیدکننده بزرگ شکر در جهان، تقریباً به ۷۰۰ دلار در هر تن رسید. به نظر هند دیگر اجازه صادرات اضافی را نخواهد داد و توقف مورد انتظار هند عمدتاً به دلیل کاهش تولید نیشکر به دلیل بارندگی‌های نابهنگام و حرکت به سمت اجرای تعهدات خود در کاهش کربن یعنی برنامه مخلوط اتانول است. هند به عنوان بخشی از تعهدات خود در کاهش کربن، برنامه بنزین مخلوط با اتانول (EBP) را برای مخلوط کردن این سوخت زیستی با بنزین برای کاهش مصرف سوخت فسیلی راه‌اندازی کرده است. پیش از این دولت از دستیابی به (هدف E1۰) خبر داده بود، یعنی بنزین مصرفی در کشور باید ۱۰ درصد اتانول داشته باشد. چشم‌انداز هند در معرض عدم قطعیت‌های بالایی است. در بازار شکر، تغییرات جزئی در الگوهای آب و هوایی می‌تواند کاتالیزوری برای اختلال در عرضه و افزایش قیمت‌ها باشد چنان که خطر ال‌نینو در چشم‌انداز تولید آسیا توانست در میان مدت قیمت‌ها را بسیار بالاتر ببرد. به‌طور متعارف، بسته به بارش باران‌های موسمی آسیا، بازار شکر به‌طور بالقوه می‌تواند «بسیار بی‌ثبات» شود. اما تا اینده به آرامی در حال بازگشت از خشکسالی است که به شدت به تولید آن در سال زراعی ۲۰۲۰-۲۰۲۱ لطمه زده و تولید کشور در سال ۲۰۲۳ به ۱۰،۵ میلیون تن رسید که نسبت به سال قبل افزایش اندکی داشته است. تا اینده بیشتر تولید شکر خود را صادر می‌کند و در واقع رتبه دوم را در جهان (پس از برزیل) به عنوان صادرکننده دارد. طرفه اینکه امسال برخی از کشاورزان تا اینده احتمالاً «کاساوا» بیشتری کاشته‌اند و مصرف داخلی شکر نیز در حال افزایش است و تغییر الگوی کشت باعث کاهش بیشتر درآمد صادراتی این کشور از شکر در آینده خواهد شد. در تا اینده، اتانول بسیار کمی مستقیماً از نیشکر تولید می‌شود (کمتر از ۲ درصد). به جای آن از «ملاس یا کاساوا» استفاده می‌شود. در مورد چین نیز، اگرچه چین یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان شکر در جهان با بیش از ۱۰ میلیون تن است، اما واردکننده مهم شکر نیز هست و تقاضای داخلی برای شکر در چند دهه گذشته رشد قابل توجهی داشته است. از لحاظ تاریخی، همواره شکاف زیادی بین قیمت‌های داخلی، که توسط دولت چین برای حمایت از کشاورزانش بالا نگه داشته شده، و قیمت‌های بین‌المللی شکر وجود داشته است. تولید داخلی شکر چین در رقابت بین‌المللی همیشه با مشکل روبرو بوده است. این کشور هزینه تولید شکر بالاتری نسبت به برخی از رقبای خارجی خود دارد. از یک سو، قند «ژو» ضعیف است، از سوی دیگر، تضعیف دلار آمریکا ناشی از تغییر سیاست FED ممکن است فضای کلی کالاهای مثبت‌تر کند و محدوده تخمین زده شده بین ۵۰۰ تا ۵۵۰۰ یوان در تن باشد. چین به دلیل توافق با سازمان تجارت جهانی اجازه واردات فقط ۱،۹۵ میلیون تن شکر در سال را با تعرفه ۱۵ درصدی می‌دهد. واردات بیش از این مقدار مشمول تعرفه‌های بالاتر ۵۰ درصدی است و نیاز به مجوزهای اضافی دارد. ذکر این واقعیت مهم است که صنعت شکر جهان در استفاده از یارانه‌ها و تعرفه‌های دولتی برای حمایت از تولیدکنندگان شکر محلی سابقه طولانی دارد. یارانه‌ها و تعرفه‌ها با ایجاد عرضه مصنوعی بالا و کاهش قیمت‌ها، بازار را مخدوش می‌کند. اما اگر بزرگ‌ترین کشورهای تولیدکننده شکر از پرداخت یارانه به کشاورزان دست بردارند، تولید کاهش می‌یابد و قیمت‌ها افزایش می‌یابد. تقریباً

واکوی تجربه تلخ صنعت شکر در میانه دهه ۸۰

تنظیم بازار از سمت واردات، سیاستی ضد تولید

نگاهی به تاریخ سرگذشت فاجعه بار صنعت شکر در میانه دهه ۸۰، نشان می‌دهد تنظیم بازار از سمت واردات فقط می‌تواند به صورت محدود و مقطعی جوابگو باشد. بی‌توجهی به اصل «مدیریت واحد - پاسخگویی واحد» همواره باعث تشست مدیریت‌ها و تصمیم‌های جزیره‌ای شده و به بخش‌های مختلف اقتصادی کشور آسیب رسانده است. پاسکاری مسئولیت، اظهارنظرهای متناقض در مورد یک پدیده‌ی واحد و فرار از پاسخگویی، اتفاقات نامطلوبی است که همواره معمولاً هر جا در مدیریت به اصل در اثر بی‌توجهی به اصل مدیریت واحد فوق بی‌توجهی شده شاهد آن بوده و همچنان هستیم. شکر نیز از کالاهایی است که در سال‌های نه‌چندان دور به دلیل تشست مدیریتی در زنجیره‌ی ارزش، شاهد تصمیم‌گیری‌های نامناسب بوده که آثار سوء آن به تولیدکننده و مصرف‌کننده رسیده است.

چغندر قند و نیشکر مورد استفاده که با هدف تولید شکر، کشت می‌شوند، سهم ۱۵ درصدی در بین کل تولیدات زراعی کشور را به خود اختصاص می‌دهند. سالانه به طور میانگین ۲ میلیون تن شکر سفید در کشور مصرف می‌شود که ۱،۲ میلیون تن آن از محل تولید داخل است. این شواهد نشان می‌دهد شکر هم در میان تولیدات کشاورزی و صنایع تبدیلی و هم در سبذغذایی مصرف‌کنندگان نقش مهمی دارد.

زنجیره شکر اما در سال‌های میانی دهه ۸۰ روزهای بدی را پشت سر گذاشته است. در آن سال‌ها محمدرضا اسکندری، وزیر جهاد کشاورزی دولت نهم که با نشستن بر مسند، خبر از برنامه‌ریزی برای افزایش عملکرد واحدهای تولیدی برای خودکفایی و قطع واردات محصولات استراتژیک در دولت جدید می‌داد، در مهرماه سال ۱۳۸۴ پیش‌بینی کرد: «در محصولاتی مانند شکر واردات نخواهیم داشت.» کمتر از یک ماه از صحبت وزیر جهاد گذشته بود که حسین یونس سینیکی معاون وزیر بازرگانی وقت، خبر از کاهش ۶۷ درصدی تعرفه واردات شکر سفید از ۱۵۰٪ به ۵۰٪ برای تنظیم بازار می‌دهد. با وجود کاهش تعرفه واردات شکر سفید به ۵۰٪ مقدار اما، به دلیل مؤثر نبودن این تغییر در افزایش واردات و کاهش قیمت، معاون وزیر بازرگانی ۶ ماه بعد در اردیبهشت ۸۴ بار دیگر خبر از کاهش تعرفه واردات به پایین‌ترین مقدار یعنی ۴ درصد می‌دهد. این مقام مسئول همزمان از قطع یارانه تولیدی کارخانجات شکر خبر می‌دهد. میرکاظمی وزیر وقت بازرگانی نیز در توجیه اقدامات انجام شده واردات را در جهت تنظیم بازار و حمایت از مصرف‌کننده می‌داند و برای پوشاندن آثار سوء این تصمیمات بر تولید می‌گوید: «با آزاد شدن واردات شکر زمینه سرمایه‌گذاری در بخش استحصال شکر افزایش می‌یابد.»

با حذف حمایت‌های دولتی از تولید داخلی شکر و ایجاد جذابیت‌های اقتصادی برای واردات این محصول، تجار دست به کار شده و مقادیر زیادی شکر وارد بازار می‌کنند. تا جایی که تولیدکنندگان مختلفی مثل جعفر صیادشیرازی مدیرعامل کارخانه قند شیروان، با اعتراض به این روند خواستار جلوگیری از واردات بی‌رویه شکر به کشور می‌شوند. شدت واردات به حدی بالاست که حتی پیترو دوشه کارشناس آلمانی صنعت نیشکر، نیز در مورد صنایع نیشکر ایران در حاشیه نمایشگاه تخصصی فناوران نیشکر ایران بیان می‌کند: «چون میزان واردات شکر در ایران بالا است کارخانه‌های تولیدی نتوانسته‌اند با فروش خوب، تقویت شوند.» حسین محمدزاده کارشناس صنعت شکر در مورد فاجعه واردات صورت گرفته در سال ۱۳۸۵ برآورد می‌کند حجم شکر وارداتی در سال ۱۳۸۵ به اندازه ۵ سال نیاز مصرفی داخل کشور بوده است.

در این میان اما وضعیت تنظیم بازار نیز جالب به

نظر نمی‌رسید. با وجود واردات گسترده‌ی شکر از سوی وزارت بازرگانی برای تنظیم بازار، مشاهده می‌شد کاهش ۳۰ درصدی قیمت جهانی شکر دی نیمه اول سال ۱۳۸۵، هیچ تأثیری در بازار داخل نداشته است و. تجار با بهره بردن از ارزانی شکر وارداتی، مردم را در منافع این ارزانی شریک نکرده بودند. و وزارت بازرگانی هم که پیش از این فقط حرف از منافع مصرف‌کننده می‌زد و به این بهانه تولیدکننده را تحت فشار گذاشته بود، این بار برخلاف ادعای تنظیم بازار منافع واردکنندگان را بر منافع مصرف‌کنندگان ترجیح داد و اقدامی برای کاهش قیمت نکرد. نیز این حجم از واردات، سبب رخداد فاجعه‌ای در زنجیره‌ی تولید ارزش شکر شده بود. منوچهر خسروی، معاون کارخانه قند شهرکرد خبر از مشکل نقدینگی کارخانه، در اثر وجود ۲۰ هزار تن شکر بدون مشتری در انبارهای این کارخانه داد. در اثر مشکل کارخانجات، برای تولیدکنندگان نیشکر و چغندر قند نیز مشکلات زیادی پیش آمده بود. روح‌الله علی‌دادی، یکی از چغندرکاران شهرستان اقلید گفت: «امسال - سال ۱۳۸۶ - فقط چغندر کاشته بودم و کلی هم بابت کشت آن خرج کردم و بدهکار شدم و نزدیک به ۳۵ میلیون تومان چغندر تحویل کارخانه‌های قند مختلف در استان فارس داده ام اما هنوز پولی به من پرداخت نشده است. هر بار که برای دریافت مطالبات خود به کارخانه‌ها مراجعه کردم مسئولین آنجا گفتند آن قدر شکر از کشورهای دیگر با قیمت پایین وارد شده که دیگر نیازی به تولیدات کارخانه ما نیست و تا زمانی که شکرهای تولیدی ما فروش نرود، خبری از پول نیست.»

کاملاً مشخص است رشد ۱۴ برابری واردات در سال ۱۳۸۵ نسبت به دو سال قبل از آن، سبب کاهش ۵۶ درصدی تولید و از دست رفتن نیمی از ظرفیت تولیدی کشور می‌شود شده است. تمام این اتفاقات در حالی رخ داد که محمدرضا اسکندری وزیر جهاد کشاورزی وقت، از سویی با افزایش بهره‌وری عملکرد به دنبال رشد تولید و قطع واردات بود و میرکاظمی وزیر بازرگانی وقت با ایجاد مزیت برای تاجران به دنبال رشد واردات برای دنبال تنظیم بازار بود. هر یک از وزرا در جزیره‌ای جداگانه اقدام به مدیریت و تصمیم‌گیری کردند و حاصل آن این تشست مدیریتی استیصال و ضرر صنایع و کشاورزان زنجیره تولید ارزش شکر بود که به خروج آن‌ها از کسب و کار و از بین رفتن ظرفیت این زنجیره در کشور را انجامید.

حاصل این سبک‌ناهماهنگی و تشست مدیریتی در بدنه‌ی دولتی غلط در نهایت اعتراض جدی نمایندگان

مجلس را در پی داشت و ۱۵۷ نفر از نمایندگان مجلس در انتهای سال ۱۳۸۵ و پس از ضرر جدی صنایع شکر، به عنوان نوش داروی بعد از مرگ سهراب در نامه‌ای به رئیس‌جمهور به واردات بی‌رویه شکر معترض شدند. صحبت‌های حجت الاسلام میرتاج‌الدینی نماینده وقت مجلس در اردیبهشت ۱۳۸۶ نشان می‌دهد با وجود واردات بی‌رویه و مخرب تنظیم بازار نیز صورت نگرفته است، وی گفت: «به رغم حجم بالای واردات شکر و کاهش تعرفه وارداتی این محصول در سال گذشته و با در نظر گرفتن کاهش قیمت جهانی شکر، بالا بودن قیمت خرده‌فروشی آن در بازار داخلی جای سؤال دارد.» علت مشکلات تنظیم بازار به علت وجود نابسامانی در تنظیم بازار را می‌توان در نطق جاسم ساعدی نماینده شوش در خرداد ۱۳۸۶ جستجو کرد: وی با بی‌رویه خواندن واردات شکر به کشور، شرکت بازرگانی دولتی و بخش خصوصی را متهم به رانت خواری آشکار در این زمینه کرد. نگاهی به تاریخ سرگذشت فاجعه بار صنعت شکر در میانه دهه ۸۰، کاملاً نشان می‌دهد تنظیم بازار از سمت واردات فقط می‌تواند به صورت محدود و مقطعی جوابگو باشد کارآمد است و اگر چنانچه این واردات موجب تخریب باعث آسیب به تولید داخل شود، التهایی در بازار ایجاد خواهد شد که هیچ وارداتی حریف کم کردن التهاب بازار نیست به راحتی کنترل نمی‌شود. در چنین شرایطی واردات نیز نه تنها به کاهش این التهاب کمک نمی‌کند بلکه کالای واردشده با سودجویی واسطه‌ها نهایتاً به همان قیمت بالای بازار ملتتهب به فروش می‌رسد. خود این واردات به رانتی دیگر مبدل خواهد شد. بنابراین پایدارترین راه تنها تنظیم بازار، تقویت تولید داخل از سمت تولید است که می‌تواند به صورت پایدار و علاوه بر حفظ امنیت شغلی تولیدکنندگان، از طریق ارتقای تولید و به صورت بلندمدت بازار را بیمه کند و واردات فقط برای کاهش التهابات مقطعی می‌تواند اثرگذار باشد. یکی از عواملی که همیشه تقویت‌کننده‌ی رویکرد واردات گسترده برای تنظیم بازار بوده است، وجود یک نهاد تجاری مستقل از تولید است. وزارت بازرگانی پیش از سال ۱۳۹۰ نهاد اجرایی این اقدامات مخرب بود که پس از سال ۱۳۹۰ در وزارت صنعت و معدن ادغام شد و در سال ۱۳۹۱ نیز مسئولیت تنظیم بازار و واردات محصولات کشاورزی نیز به وزارت جهاد سپرده شد. در نیمه دوم دهه‌ی ۹۰ تلاش دولت برای تشکیل مجدد این وزارتخانه شروع شد که به علت همراه نبودن کارشناسان و مخالفت شورای نگهبان، این تلاش‌ها به نتیجه نرسید.

سنگین ترین عرضه اولیه تاریخ بورس در راه بازار سرمایه

جلسه معرفی شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی با حضور مدیرعامل برگزار شد تا این شرکت با برآورد ارزش ۱۲۰ هزار میلیارد تومانی طی نیمه نخست سال جاری، آماده عرضه اولیه ۵ درصدی سهام شود که بزرگ ترین عرضه اولیه بازار سرمایه خواهد بود.

به گزارش ایرنا، علی عبدناصری، مدیرعامل توسعه نیشکر از برنامه واگذاری سهام شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی در فرابورس تا پایان نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: ۴۰ درصد سهام شرکت به سرمایه گذاری گروه مالی سپهر صادرات، ۴۰ درصد به سرمایه گذاری توسعه ملی و ۲۰ درصد دیگر سهام به جهاد کشاورزی تعلق دارد. واگذاری سهام این شرکت بزرگ ترین عرضه اولیه در فرابورس خواهد بود.

وی افزود: ۸۰ درصد کل طی بازار و ۱۰۰ درصد شکر دارویی در این مجموعه تولید می شود. ظرفیت تولید این هلدینگ ۱.۵ میلیون تن است که با توجه به مصرف ۲.۲ میلیون تنی، مجموعه ۴۵ درصد نیاز را تأمین می کند. سال ۹۸ با توجه به خسارت و زیان ناشی از وقوع سیل این مجموعه دچار زیان ۶۰۰ میلیارد تومانی شد که با تلفیق تولید و تجارت، سود در ۳۰ آذر سال ۹۹ به هزار میلیارد تومان و سال ۱۴۰۰ تا ۳.۹ هزار میلیارد تومان افزایش پیدا کرد. در سال ۱۴۰۱ هم علی رغم خشکسالی شدید سود شرکت به ۳.۷ هزار میلیارد تومان رسید.

این مقام مسؤول ادامه داد: این شرکت ۴ سال است از زیان دهی خارج شده و پیش بینی می شود در سال جاری به ۵ هزار میلیارد تومان سوددهی برسد. پس از شرکت توسعه نیشکر، شرکت کشت و صنعت امام خمینی که مالکیت ۱۰۰ درصدی آن به توسعه نیشکر تعلق دارد، عرضه اولیه خواهد شد. از ابتدا این شرکت سودده بود و تولید شکر خام آن ۱۱۰ هزار تن و بیشتر از ظرفیت اسمی است.

عبدناصری با بیان اینکه تا مرداد ماه ارزیابی مجدد شرکت انجام خواهد شد، گفت: سازمان خصوصی سازی ۳۰ خرداد سال گذشته آخرین ارزش شرکت توسعه

نیشکر را ۱۲۰ هزار میلیارد تومان اعلام کرده، اما باید دوباره ارزیابی انجام شود. حدود ۴۰ درصد نیشکر، سبز و ۶۰ درصد سیاه برداشت می شود. برداشت سیاه طبق اصول محیط زیست نیست، برداشت ۱۰۰ درصد سبز نیازمند سرمایه گذاری سنگین است که فعلاً امکان پذیر نیست.

به گفته وی، قیمت هر دستگاه برداشت نیشکر ۳۵۰ هزار دلار است که هر واحد ۲۴ دستگاه لازم دارد که با شرکت هیپکو برای تأمین آن مذاکره شده است. مالک هفت تپه، سازمان آیدور بوده، اما به صورت قانونی نمی تواند به این شرکت واگذار شود. ظرفیت تولید خوراک دام با ۱۰۰ هزار تن، تنها ۴۰ هزار تن است که بازار فروش مناسبی نداشته و اجازه صادرات هم وجود ندارد. امکان توسعه تولید کاغذ بوده و اکنون ۱۰۰ هزار متر مکعب در سال ام دی اف تولید می شود.

عبدناصری اضافه کرد: پرداخت مالیات به روز است و هیچ مشکلی وجود ندارد. سالانه ۵۰ میلیون دلار ارز از صادرات الکل و ام دی اف کسب می شود که باید در بازار مبادلات ارزی عرضه شود. به طور ناخالص ۱۰۴ هزار هکتار زمین داشته که ۸۰ هزار هکتار به نام مجموعه است و هزینه ۲۴ هزار هکتار پرداخت شده تا اسناد رسمی آن صادر شود. ۱.۸۴ میلیارد متر مکعب حق آبه سالانه است.

آغاز همکاری «فائو» با ایران برای افزایش بهره‌وری تولید

فنی مؤسسه اعلام کرد. وی افزود: مؤسسه تحقیقات دیم در مناطق مختلف کشور ایستگاه‌های تحقیقاتی دارد و پژوهش‌های بخش کشاورزی دیم ۱۶ استان در این مؤسسه انجام می شود.

مدیرکل دفتر امور غلات و محصولات اساسی وزارت جهاد کشاورزی نیز در این مراسم گفت: طرح مشترک ایران و فائو از ابتدای سال زراعی جاری در ۴ استان آذربایجان شرقی، اردبیل، همدان و کردستان اجرا می شود و این طرح دو ساله در جهت تأمین امنیت غذایی، کشاورزی پایدار و توسعه روستایی کشورها طراحی شده است. فرامک عزیز کریمی افزود: محققان مؤسسه دیم تجربیات ارزشمندی در زمینه دیم دارند و لازم است با توجه به افزایش جمعیت و مشکل کم آبی در کشور از دانش فنی محققان کشورهای دیگر در خصوص افزایش تولید در دیمزارها استفاده کردوی عدم رعایت تناوب در دیمزارها را از مشکلات اساسی تولید برشمرد و اظهار امیدواری کرد که با رعایت تناوب، سهم علفه، دانه روغنی و حبوبات در تناوب با غلات افزایش یابد. مشاور ارشد فائو نیز در این مراسم، به فعالیت‌های دفتر مرکزی فائو در خصوص کشاورزی حفاظتی و افزایش تولید در دیمزارها پرداخت. دکتر بوژو در خصوص کشاورزی حفاظتی اظهار کرد: کشاورزی حفاظتی صرفاً یک هدف حفاظتی نیست بلکه یک مکانیزم برای تولید محصولات کشاورزی است و به دلیل مزایای زیاد در دنیا استفاده از آن در حال افزایش است.

نخستین همایش ملی پروژه مشترک سازمان خواربار و کشاورزی ملل متحد و وزارت جهاد کشاورزی موسوم به «TCP» با هدف افزایش بهره‌وری و فعال سازی ظرفیت تولید کشاورزی دیم آغاز به کار کرد.

به گزارش سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، مظفر روستایی، سرپرست مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور در آیین گشایش این همایش ملی، سطح زیر کشت محصولات زراعی دیم در کشور را بیش از ۵ میلیون هکتار اعلام کرد که از این میزان اراضی در سال بیش از ۶ میلیون تن محصول تولید می شود. وی مدیریت زمان کشت در شرایط دیم به ویژه توسط کشاورزان و بهره‌برداران در شرایط کنونی را مهم دانست و اعلام کرد: با ۷۰ درصد مدیریت صحیح در زمان کشت در دیمزارها شاهد افزایش ۴۰ درصدی تولید خواهیم بود و در این راستا بهره‌گیری از فناوری‌های روز و ارقام جدید تحقیقاتی برای دستیابی به تولید پایدار ضروری است.

وی بیان کرد: با توجه به کاهش بارش در کشور، کار کردن در شرایط دیم روز به روز سخت‌تر می شود و این مؤسسه باید بتواند در سایه تحقیقات و معرفی تکنولوژی‌های جدید، کشت دیم را به پایداری تولید برساند. سرپرست مؤسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور، هدف از ایجاد پایگاه‌های نوآرانه در استان‌ها را انتقال یافته‌های تحقیقاتی جدید و ترویج استفاده از دستورالعمل‌های

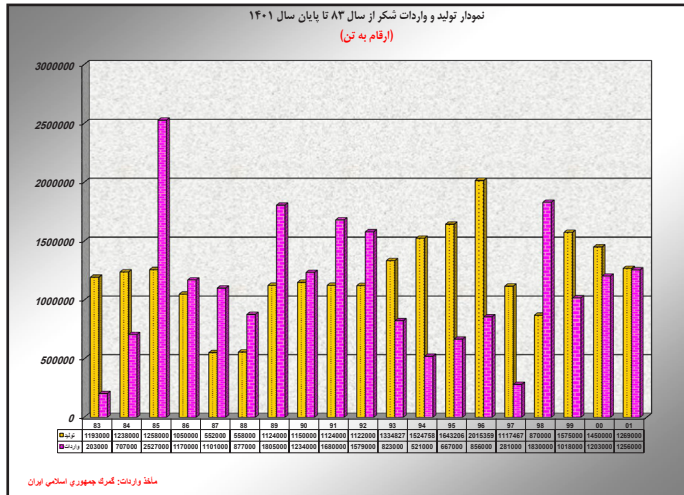
برای اولین بار در کشت و صنعت نیشکر امام خمینی اتفاق افتاد

شکستن رکورد تولید شکر

مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی با قدردانی از همت و تلاش کارگران، گفت: صنعت نیشکر در سالی که مزین به «رشد تولید» است، مسیری را در پیش گرفته که به خودکفایی کشور در تأمین این کالای استراتژیک ختم خواهد شد.

به گزارش روابط عمومی شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی، این میزان شکر برای اولین بار است که در این واحد نیشکری از برداشت ۹۷۵ هزار تن نیشکر، تولید می شود. مدیرعامل شرکت توسعه نیشکر و صنایع جانبی با قدردانی از همت و تلاش کارگران، گفت: صنعت نیشکر در سالی که مزین به «رشد تولید» است، مسیری را در پیش گرفته که به خودکفایی کشور در تأمین این کالای استراتژیک ختم خواهد شد. دکتر ناصر افزود: رکورد تولید در کشت و صنعت نیشکر امام خمینی (ره) نشان داد که با همت و کار جهادی می توان موانع را از سر راه برداشت و به تولید حداکثری دست یافت. به گفته مدیرعامل توسعه نیشکر، در سال زراعی گذشته هر چند خشکسالی خسارت‌هایی را به مزارع نیشکر وارد کرد اما با تلاش کارگران و استفاده از روش‌های نوین آبیاری، توانستیم صنعت نیشکر را سرپا نگه داریم و بخش مهمی از نیاز کشور به شکر را تأمین کنیم. وی وضعیت منابع آبی خوزستان امسال را مطلوب ارزیابی کرد و گفت: بارش‌های خوب، ظرفیت سدهای خوزستان را تکمیل کرده و هم‌اکنون دبی رودخانه کارون بالای ۶۰۰ مترمکعب در ثانیه است که این، نویدبخش سال زراعی پررونق هم برای صنعت نیشکر و هم کشاورزان خوزستانی است.

مدیرعامل کشت و صنعت نیشکر امام خمینی (ره) نیز در رابطه با رکوردشکنی تولید شکر، گفت: با احتساب قلمه برداشت شده نیشکر برای کشت و صنعت دهخدا، بیش از ۹۷۵ هزار تن نیشکر برداشت شد. محمدرضا عصاره‌نژاد افزود، راندمان برداشت نیشکر ۹۵ تن در هکتار بود که دومین رکورد ثبت شده راندمان برداشت در تاریخ این کشت و صنعت است. وی بیان داشت، برای سه سال متوالی است که این واحد نیشکری تولیدی بالاتر از ظرفیت اسمی کارخانه دارد و امسال نیز با تولید ۱۱۰ هزار تن شکر، رکوردی ماندگار ثبت کرد. بالاترین کیفیت شکر زرد تولیدی طی ادوار گذشته، بیشترین میزان استحصال بر پایه فیبر ۱۲ و نیم درصد نیشکر در آسیاب طی ادوار گذشته به میزان ۲۵/۹۶ درصد، دستیابی به راندمان کارخانه بیش از ۸۵ درصد، بیشترین تناژ تولیدی در هکتار به میزان ۶۴/۱۱ تن در هکتار، کمترین میزان برق مصرفی به ازای هر تن نیشکر خرد شده در یک دوره به میزان ۸۱/۱۳ کیلووات و ... از دیگر رکوردهای این واحد نیشکری است. مدیرعامل کشت و صنعت نیشکر امام خمینی (ره) در پایان از حمایت‌های دکتر ناصر و تلاش‌های همه پرسنل، مدیران و معاونین شرکت در دستیابی به این رکوردها قدردانی کرد و اظهار امیدواری کرد که در سال بهره‌برداری جدید نیز شاهد تکرار این رکوردشکنی‌ها باشیم.

رشد صد درصدی ارزش واردات؛ چرا؟

آمارهای در دسترس نشان می‌دهند در سال ۱۴۰۱ رقمی معادل ۶۷۸ میلیون دلار برای واردات شکر از کشور خارج شده است. این رقم در سال ۱۳۹۷ معادل ۱۰۲ میلیون دلار گزارش شده است و در سال ۱۳۹۹ نیز برابر با ۳۷۰ میلیون دلار بوده است. یک محاسبه ساده نشان می‌دهد ارزش واردات شکر در سال ۱۴۰۱، ۶ برابر ۱۳۹۷ و دو برابر ۱۳۹۹ بوده است. بخشی از افزایش ارزش واردات شکر در ۱۴۰۱ نسبت به دو سال دیگر به دلیل گرانی جهانی این محصول است اما این همه داستان نیست. آیا جمعیت کشور در سال ۱۴۰۱ نسبت به ۱۳۹۷ چند برابر شده و آیا رشد جمعیت در سال گذشته نسبت به سال‌های ۱۳۹۷ به این سو چند برابر شده است؟ آیا سرانه مصرف شکر در خانواده‌ها در این سال‌ها تفاوت معناداری را تجربه کرده است؟ آیا رشد تولید کارخانه‌های نوشابه و شیرینی و شکلات و نیز بستنی و دیگر مصرف‌کنندگان صنعتی شکر جهش داشته است؟ نگاهی به آمارها درباره شاخص‌های یادشده نشان می‌دهد میزان سرانه مصرف‌کنندگان رشد جهشی نداشته است و بدون تردید شهروندان در سال‌های یادشده مصرف شیرینی و شکلات و نوشابه و بستنی‌شان با جهش روبه‌رو نشده است. بنابراین باید دنبال پاسخ درست بود. باید کارشناسان به مسأله نگاه کرد و این را از دریچه چشم اقتصاد سیاسی بررسی کرد.

واردات شکر خام بصورت ماهیانه از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۴۰۱ (ارقام هزار تن)

ردیف	سال	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	دی	بهمن	اسفند	جمع
۱	۱۳۸۵	۱۵۴	۹۴	۱۱۱	۲۰۵	۳۰۷	۱۹۲	۱۸۷	۲۲۳	۱۹۴	۲۹۸	۲۴۰	۲۷۶	۲۴۸۱
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	۱۵۴	۲۴۸	۳۵۹	۵۶۴	۸۷۱	۱۰۶۳	۱۲۵۰	۱۴۷۳	۱۶۶۸	۱۹۶۵	۲۲۰۵	۲۴۸۱	۲۴۸۱
۲	۱۳۸۶	۲۳۶	۲۲۸	۱۱۲	۵۴	۱۱۱	۱۳۳	۶۱	۵۵	۶۵	۲۷	۵۰	۳۸	۱۱۷۰
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	۲۳۶	۴۶۴	۵۷۶	۶۳۰	۷۴۱	۸۷۴	۹۳۵	۹۹۰	۱۰۵۵	۱۰۸۲	۱۱۳۲	۱۱۷۰	۱۱۷۰
۳	۱۳۸۷	۲۸	۲۹	۸۸	۸۹	۱۷۳	۱۷۳	۲۴	۶۸	۲۶	۱۲۶	۱۶۹	۹۳	۱۱۰۱
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	۲۸	۵۷	۱۴۵	۲۳۴	۳۸۳	۵۵۶	۵۸۰	۶۴۸	۷۱۳	۸۳۹	۱۰۰۸	۱۱۰۱	۱۱۰۱
۴	۱۳۸۸	۱۱۹	۱۰۸	۵۷	۶۴	۴۲	۳۳	۹۴	۴۶	۴۵	۷۴	۱۲۲	۷۳	۸۷۷
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	۱۱۹	۲۲۷	۲۸۴	۳۴۸	۳۹۰	۴۲۳	۵۱۷	۵۶۳	۶۰۸	۶۸۲	۸۰۴	۸۷۷	۸۷۷
۵	۱۳۸۹	۶۹	۱۰۷	۱۲۲	۲۳۴	۳۱۲	۳۳۰	۱۶۱	۱۱۲	۸۰	۶۳	۷۳	۱۲۲	۱۸۰۵
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	۶۹	۱۷۶	۳۰۸	۵۴۲	۸۵۴	۱۱۸۴	۱۳۴۵	۱۴۵۷	۱۵۳۷	۱۶۰۰	۱۶۷۳	۱۸۰۵	۱۸۰۵
۶	۱۳۹۰	.	۲۴	۱۲	۶۸	۳۰۱	۳۸۴	۳۱	۱۷	۱۸	۱۷	۱۴۲	۵۶	۱۲۳۴
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	.	۲۴	۳۶	۱۰۴	۴۰۵	۷۸۹	۸۲۰	۸۵۵	۸۵۵	۱۰۳۶	۱۱۷۸	۱۲۳۴	۱۲۳۴
۷	۱۳۹۱	۵۰	۶۹	۱۲۱	۵۵	۱۵۴	۱۹۶	۱۹۰	۳۷	۲۲۸	۱۵۱	۳۰۷	۱۲۳	۱۶۸۱
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	۵۰	۱۱۹	۲۴۰	۲۹۵	۴۴۹	۶۴۵	۸۳۵	۸۷۲	۱۱۰۰	۱۲۵۱	۱۵۵۸	۱۶۸۱	۱۶۸۱
۸	۱۳۹۲	۸۸	۱۵	۸۸	۱۱۴	۶۱	۱۵۹	۲۰۷	۱۱۵	۱۴۶	۱۳۴	۲۲۵	۲۲۷	۱۵۷۹
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	۸۸	۱۰۳	۱۹۱	۳۰۵	۳۶۶	۵۲۵	۷۳۲	۸۴۷	۹۹۳	۱۱۲۷	۱۳۵۲	۱۵۷۹	۱۵۷۹
۹	۱۳۹۳	۱۶۵	۱۴۷	۲۱۱	۵۷	۴۰	۶۷	۴۷	۱۹	۸۰	.	.	.	۸۲۳
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	۱۶۵	۳۰۲	۵۱۳	۵۷۰	۶۱۰	۶۷۷	۷۲۴	۷۴۳	۸۲۳	۸۲۳	۸۲۳	۸۲۳	۸۲۳
۱۰	۱۳۹۴	.	۵۵	۱۱۸	۹۲	۱۲	۷۰	۱۰۷	۱۷۵	۱۰۵	۲	۵	۲۴	۵۲۱
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	.	۵۵	۱۷۳	۲۱	۳۳	۱۰۳	۲۱۰	۳۸۵	۴۹۰	۴۹۲	۴۹۷	۵۲۱	۵۲۱
۱۱	۱۳۹۵	.	.	.	۲۵	۲۲۱	۱۷۰	۷۶	۵۰	۶۶	۶۸	.	۱۶	۶۶۷
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	.	.	.	۲۵	۲۴۶	۳۹۱	۴۶۷	۵۱۷	۵۸۳	۶۵۱	۶۵۱	۶۶۷	۶۶۷
۱۲	۱۳۹۶	.	۱۹۵	۲۲۹	۱۲۹	۱۳۸	۱۶	.	۵۵	.	۱۴	.	۸۰	۸۵۶
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	.	۱۹۵	۴۲۴	۵۵۳	۶۹۱	۷۰۷	۷۰۷	۷۶۲	۷۶۲	۷۷۶	۷۷۶	۸۵۶	۸۵۶
۱۳	۱۳۹۷	.	۳۸	۴۹	۱	۶۶	.	۶۶	۶۱	۲۸۱
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	.	۳۸	۸۷	۸۸	۸۸	۸۸	۸۸	۸۸	۱۵۴	۱۵۴	۲۲۰	۲۸۱	۲۸۱
۱۴	۱۳۹۸	۸۲	۲۱۳	۲۸۰	۲۲۰	۸۰	۱۴۳	۲۱۰	۹۸	۱۵۰	۱۷۱	۱۰۵	۷۸	۱۸۳۰
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	۸۲	۲۹۵	۵۷۵	۷۹۵	۸۷۵	۱۰۱۸	۱۲۲۸	۱۳۲۶	۱۴۷۶	۱۶۴۷	۱۷۵۲	۱۸۳۰	۱۸۳۰
۱۵	۱۳۹۹	۹۷	۱۳۱	۲۰۱	۱۱۲	۲	۱۷۳	۱۴۲	۶۳	۶۳	۱۷	۱۶	.	۱۰۱۸
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	۹۷	۲۲۸	۴۲۹	۵۴۱	۵۴۳	۷۱۷	۸۵۹	۹۲۲	۹۸۵	۱۰۰۲	۱۰۱۸	۱۰۱۸	۱۰۱۸
۱۶	۱۴۰۰	۱۳	۲۷۹	۹۵	۱۳۵	.	۲۴۴	۱۲۳	۲	۱۴۹	۳۹	۷۴	۵۰	۱۲۰۳
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	۱۳	۲۹۲	۳۸۷	۵۲۲	۵۲۲	۷۶۶	۸۸۹	۸۹۱	۱۰۴۰	۱۰۷۹	۱۱۵۳	۱۲۰۳	۱۲۰۳
۱۷	۱۴۰۱	.	.	۱۰۷	۱۲۶	۲۳۹	۹۸	۳۸۰	۷۹	۴۴	۱۴۸	۲۵	.	۱۲۵۶
	جمع هر ماه + ماه‌های قبل	.	.	۱۰۷	۲۴۳	۴۸۲	۵۸۰	۹۶۰	۱۰۳۹	۱۰۸۳	۱۲۳۱	۱۲۵۶	۱۲۵۶	۱۲۵۶

619

سال	جمع واردات	واردات بخش خصوصی	واردات دولتی	جمع واردات (ارقام به هزارتن)
۱۳۸۰	۱۳۸۰	۰	۹۳۷	۹۳۷
۱۳۸۱	۱۳۸۱	۰	۸۲۰	۸۲۰
۱۳۸۲	۱۳۸۲	۵۶	۱۶۰	۲۱۶
۱۳۸۳	۱۳۸۳	۴۲	۱۶۱	۲۰۳
۱۳۸۴	۱۳۸۴	۸۰	۶۲۷	۷۰۷
۱۳۸۵	۱۳۸۵	۱۴۸۵	۱۰۴۲	۲۵۲۷
۱۳۸۶	۱۳۸۶	۹۶۲	۲۰۸	۱۱۷۰
۱۳۸۷	۱۳۸۷	۱۱۰۱	.	۱۱۰۱
۱۳۸۸	۱۳۸۸	۸۷۷	.	۸۷۷
۱۳۸۹	۱۳۸۹	۱۸۰۵	.	۱۸۰۵
۱۳۹۰	۱۳۹۰	۱۲۳۴	.	۱۲۳۴
۱۳۹۱	۱۳۹۱	۱۱۷۵	۵۰۵	۱۶۸۰
۱۳۹۲	۱۳۹۲	۹۹۲	۵۸۷	۱۵۷۹
۱۳۹۳	۱۳۹۳	۵۲۳	۳۲۱	۸۲۳
۱۳۹۴	۱۳۹۴	۳۴۴	۱۵۷	۵۲۱
۱۳۹۵	۱۳۹۵	۳۵۸	۳۰۹	۶۶۷
۱۳۹۶	۱۳۹۶	۷۱۸	۱۳۸	۸۵۶
۱۳۹۷	۱۳۹۷	۸۶	۱۹۵	۲۸۱
۱۳۹۸	۱۳۹۸	۶۵۵	۱۱۷۵	۱۸۳۰
۱۳۹۹	۱۳۹۹	۶۵۰	۳۸۸	۱۰۱۸
۱۴۰۰	۱۴۰۰	۲۴۴	۹۰۹	۱۲۰۳
۱۴۰۱	۱۴۰۱	۱۲۳۱	۶۷	۱۲۵۶

سال	سفيد(هزارتن)	پيدا (دلار)	خام(هزارتن)	پيدا (دلار)	جمع واردات(هزار تن)	پيدا (دلار)
۱۳۸۴	۷۸	۲۰,۱۲۴,۰۰۰	۶۲۹	۱۷۷,۲۵۶,۰۰۰	۷۰۷	۱۹۷,۳۸۰,۰۰۰
۱۳۸۵	۶۳۷	۲۹۱,۲۷۱,۹۱۰	۱,۸۹۰	۷۲۶,۱۸۲,۵۵۹	۲,۵۲۷	۱,۰۱۷,۴۵۴,۴۶۹
۱۳۸۶	۳۴۸	۱۲۳,۳۰۹,۳۴۴	۸۲۲	۲۷۴,۴۶۱,۳۶۷	۱,۱۷۰	۴۰۷,۷۷۰,۷۱۰
۱۳۸۷	۱۰۳	۳۷,۱۲۳,۳۳۳	۹۹۸	۲۸۷,۸۰۰,۰۱۳	۱,۱۰۱	۳۲۵,۰۱۳,۳۴۵
۱۳۸۸	۲۷	۸,۸۱۹,۹۰۶	۸۵۰	۳۱۵,۸۲۶,۱۱۴	۸۷۷	۳۲۴,۶۴۶,۰۲۰
۱۳۸۹	۶	۳,۷۹۹,۵۱۰	۱,۸۰۵	۷۰,۴۵۲,۰۴۷	۱,۸۰۵	۷۰,۴۵۲,۰۴۷
۱۳۹۰	۰	۰	۱,۳۲۸	۷۵۲,۱۰۵,۳۳۴	۱,۳۲۴	۷۵۵,۹۰۴,۸۴۴
۱۳۹۱	۰	۰	۱,۰۷۲,۴۱۳,۶۰۸	۱,۶۸۰	۱,۰۷۲,۴۱۳,۶۰۸	۱,۰۷۲,۴۱۳,۶۰۸
۱۳۹۲	۰	۰	۱,۵۷۹	۸۳۲,۱۸۷,۹۵۸	۱,۵۷۹	۸۳۲,۱۸۷,۹۵۸
۱۳۹۳	۰	۰	۸۲۳	۳۷۷,۴۷۰,۴۴۰	۸۲۳	۳۷۷,۴۷۰,۴۴۰
۱۳۹۴	۴۹	۲۰,۴۷۹,۰۰۳	۴۷۲	۱۵۱,۳۵۸,۵۲۴	۵۲۱	۱۷۱,۸۳۷,۵۲۷
۱۳۹۵	۰	۰	۶۶۷	۰	۶۶۷	۳۲۰,۱۳۴,۹۷۸
۱۳۹۶	۰	۰	۸۵۶	۴۱۴,۷۴۲,۶۳۷	۸۵۶	۴۱۴,۷۴۲,۶۳۷
۱۳۹۷	۰	۰	۲۸۱	۱۰۲,۶۵۴,۳۰۵	۲۸۱	۱۰۲,۶۵۴,۳۰۵
۱۳۹۸	۰	۰	۱,۸۳۰	۶۴۲,۳۴۶,۳۲۷	۱,۸۳۰	۶۴۲,۳۴۶,۳۲۷
۱۳۹۹	۰	۰	۱,۰۱۸	۳۷۰,۶۶۰,۰۰۰	۱,۰۱۸	۳۷۰,۶۶۰,۰۰۰
۱۴۰۰	۰	۰	۱,۲۰۳	۵۴۵,۰۶۰,۰۰۰	۱,۲۰۳	۵۴۵,۰۶۰,۰۰۰
۱۴۰۱	۰	۰	۱,۲۵۶	۶۷۸,۹۵۴,۰۰۰	۱,۲۵۶	۶۷۸,۹۵۴,۰۰۰
جمع	۱,۲۴۸	۵۱۵,۰۱۷,۰۰۵	۱۹,۸۸۷	۸,۴۲۵,۹۹۹,۵۰۳	۲۱,۱۳۵	۹,۲۶۱,۱۵۱,۴۸۵

مأخذ: مرکز جمهوری اسلامی ایران

ماهنامه شکر

انجمن صنعتی کارخانه‌های قند و شکر ایران

زیر نظر شورای نویسندگان

صفحه آرا: علی صائمی

حروفچین: حمیدرضا خدابخش

تلفن و نمابر:

۸۸۹۶۹۰۵۵-۸۸۹۶۹۰۳

نشانی: تهران - میدان دکتر فاطمی

خیابان شهید گمنام - شماره ۱۴